

РИСУНОК І ПЕРСПЕКТИВА. ЧАСТИНА 1. НАТЮРМОРТ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В4 Образотворче мистецтво та реставрація
Освітня програма	Образотворче мистецтво
Статус дисципліни	Нормативна
Форма навчання	очна (денна)
Рік підготовки, семестр	1 курс, осінній семестр
Обсяг дисципліни	2 кредити ЕКТС/ 60 год.
Семестровий контроль/ контрольні заходи	передбачено у 2 семестрі
Розклад занять	Практичні заняття
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	PhD, старший викладач, Гулевич Сергій Олександрович hulievych@gmail.com

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Рисунок є основою образотворчого мистецтва та важливою дисципліною, що формує у студентів художнє мислення, естетичний смак і навички реалістичного зображення. Центральне місце у навчанні займає виконання натюрморту, адже саме він дозволяє досягнути закони побудови об'ємної форми, розвинути спостережливість, здатність до аналізу й передачі просторових відносин на площині. Робота над натюрмортом виховує культуру сприйняття та допомагає студентам опановувати мистецтво творення за законами краси.

Мета опанування дисципліни – формування загальних практичних уявлень про рисунок, в образотворчому мистецтві.

Предметом навчальної дисципліни є рисунок.

Компетентності: датність сприймати натуру, аналізувати її та відтворювати художній образ у формі натюрморту; уміння передавати на площині об'ємну форму предметів, їхню пропорційність, перспективу та просторові відносини; володіння засобами графіки (лінія, тон, штрих, світлотінь) для реалістичного зображення натюрморту; розвиток навичок уважного візуального аналізу та здатності знаходити закономірності форми й композиції; формування високої культури сприйняття, художнього смаку та потреби творити відповідно до законів краси; здатність на основі академічного натюрморту розвивати власний творчий почерк і застосовувати набуті знання у професійній діяльності.

Програмні результати навчання:

- знання різноманітних способів та засобів створення рисунку;
- знання хронології введення рисунку;

- вміння самостійно аналізувати твори мистецтва з позиції технічного виконання;
- вміння самостійно аналізувати, зіставляти, виявляти стилістичні особливості рисунку;
- знання зразків світового та українського мистецтва;
- вміння шукати, обробляти та аналізувати інформації з різних візуальних та літературних джерел, знання основних понять, термінів і значень в сфері графічного мистецтва.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Навчальна дисципліна викладається в 1-му та 2-му семестрі 1-го курсу навчання, освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Для опанування дисципліни потрібні мати знання з «Рисунку і перспективи» та «Композиції». Курс не залежить від навчальних дисциплін в структурно-логічній схемі освітньої програми.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Простий натюрморт (передача фактури);

Розділ 2. Складний натюрморт (5 предметів);

Розділ 3. Натюрморт (передача об'єму драперії);

Розділ 4. Натюрморт м'якими матеріалами.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Клименюк Тетяна Михайлівна Креслення, рисунок, композиція: навч. посібник /Т.М. Клименюк; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2012. 340 с.
2. Куленко М.Я. Основи композиції в образотворчому мистецтві: навч. посібник для студ. архіт. фак-ту/ Київськ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Київ, 2001. 87 с.
3. Михайленко В.Є., Яковлев М.І. Основи композиції (геометричні аспекти). Київ: Каравелла, 2004. 304с.
4. Полубок А.П. Рисунок. (Побудова конструктивної моделі людського черепа): методичні вказівки до виконання завдань для студентів архітектурного факультету ІІ курсу які навчаються за спеціальністю 191 «Архітектура і містобудування» та студентів І курсу за спеціальностями 022 «Дизайн». /А.П.Полубок; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Київ: КНУБА, 2018. 24 с.
5. Ратнічин В.М. Перспектива: навчальний посібник. Київ Вища школа 1977 р. 136 с.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Практичні заняття

Опрацьовуючи навчальний матеріал навчальної дисципліни «Рисунок і перспектива», студенти на практичних заняттях під керівництвом викладача виконують практичні завдання за темою. Теми практичних завдань наведені в додатку А

<i>№ з/п</i>	<i>Назва теми практичного заняття (посилання на інформаційні джерела)</i>
<i>1</i>	<i>Розділ 1. Простий натюрморт; Літературні джерела: [1, 4]</i>
<i>2</i>	<i>Розділ 2. Складний натюрморт; Літературні джерела: [1, 2, 3]</i>
<i>3</i>	<i>Розділ 3. Натюрморт; Літературні джерела: [1, 3, 5,]</i>
<i>4</i>	<i>Розділ 3. Натюрморт м'якими матеріалами; Літературні джерела: [1, 3, 5,]</i>

6. Самостійна робота студента

№з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин СРС
1	Підготовка до практичних занять	8

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Опрацьовуючи навчальний матеріал навчальної дисципліни «Графічні техніки», студенти на лабораторних заняттях під керівництвом викладача створюють власні твори в техніці офорту.

Завдання та матеріали для проведення творчих завдань оголошуються викладачем під час лабораторного заняття. Специфічні, лабораторні умови та матеріали унеможливають створювати цей вид гравюри у домашніх умовах.

Відвідуваність і виконання завдань

Для студентів, які бажають повноцінно засвоїти програму курсу й отримати відмінні результати навчання, необхідні 100% відвідування лекційних і практичних занять. Пропущені лабораторні заняття відпрацьовуються. Дедлайн відпрацювань – передостаннє практичне заняття. Для виконання практичних завдань рекомендується використовувати твори Рембрандта.

Політика університету:

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: робота на лабораторних заняттях у формі творчих робіт (копій) та доповідей з використанням презентацій з проблемних питань теми.

Календарний контроль: творчий перегляд, як контроль етапу виконання творчої роботи (копії), проводиться двічі на семестр.

Семестровий контроль: залік.

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг студента з навчальної дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- роботи на лабораторних заняттях;

Робота студента:

- наявність всіх лабораторних завдань визначає 60% його рейтингу з дисципліни;
- Залік визначає 40% його рейтингу з дисципліни.

Студент отримує найвищий рейтинг, якщо він:

- бере активну участь у роботі на лабораторних заняттях, володіє знанням послідовності роботи з матеріалом;

Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях на базі недостовірних джерел інформації спричиняють зниження рейтингу студента.

Очікується, що творчі роботи на лабораторні заняття студент готує самостійно.

Викладач оцінює роботу студента на кожному лабораторному занятті. Рейтинг студента відображається в особистому кабінеті електронного кампусу.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

1) Робота на лабораторних заняттях (максимальна кількість балів за роботи до 1-ої теми складає 20):

дві, якісні художні роботи у техніці за темою лабораторного заняття, вільне володіння технологічною картою, знання творів світової та української графічної школи; за першою та другою темою дисципліни, відповідні бали можна отримати за підготовлену презентацію за проблематикою теми. Усному поясненню та володінню проблематикою зазначеної теми.	20
дві художні роботи, що виконані згідно з вимогами до рівня «умінь», або незначними уточненнями; за першою та другою темою дисципліни, відповідні бали можна отримати за підготовлену презентацію.	15
однин художній твір у техніці за темою лабораторного заняття; одна презентація.	5

Календарний контроль:

Календарний контроль проводиться двічі на семестр. Метою проведення календарного контролю є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами.

Умови отримання позитивного календарного контролю	Перший календарний контроль (тиждень 8)	Другий календарний контроль (тиждень 14)
Поточний рейтинг	≥ 20 балів	≥ 40 балів

Умови допуску до семестрового контролю: семестровий рейтинг не менше 60 балів.

Семестровий контроль:

Студенти, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 балів. Під час заліку проводиться творчий перегляд студенти які виконали всі завдання на достатньо високому рівні отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань. Сума рейтингових балів, отриманих студентом протягом семестру, переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею.

Якщо сума балів менша за 60 та виконані умови допуску, студент має продемонструвати вільне володіння технологічною картою процесів. За підсумком виставляється рейтингова оцінка.

Заліковий перегляд оцінюється у 40 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100–95	Відмінно
94–85	Дуже добре
84–75	Добре
74–65	Задовільно
64–60	Достатньо
Менше, ніж 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

За наявності у студента документів, які підтверджують його участь у тематичних графічних виставках (міських, міжміських, всеукраїнських тощо) можуть зараховуватись за відповідною тематикою та відповідними балами PCO.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено PhD, старшим викладачем, Гулевичем Сергієм Олександровичем

Ухвалено кафедрою графіки (протокол № 14 від 1 травня 2025)

Погоджено Методичною комісією Науково-навчального Видавничо-поліграфічного інституту (протокол №12 від 30.06.2025).

Теми практичних занять

Розділ 1. Простий натюрморт:

Скласти композицію з **трьох простих предметів** (наприклад, глечик, яблуко, куб або чашка).

Визначити основні пропорції та співвідношення предметів між собою.

Передати їх об'єм та конструкцію лінійним рисунком.

Використати світлотінь для створення відчуття простору і форми.

Слідкувати за цілісністю композиції та рівновагою на аркуші.

Матеріали: папір формату А2, олівець (НВ, 2В, 4В), гумка.

Розділ 2. Складний натюрморт:

Скласти композицію з **5–7 різнопланових предметів**, серед яких повинні бути:

геометричні тіла (куля, куб, призма),

побутові речі (глечик, чашка, книга тощо),

природні форми (фрукти, квіти),

елемент інтер'єру чи тканина як тло.

Розташувати предмети так, щоб створити виразний центр композиції та гармонійну рівновагу.

Виконати побудову предметів з дотриманням перспективи та пропорцій.

Передати об'єм та простір за допомогою світлотіньового моделювання.

Опрацювати фактуру предметів (гладка поверхня, дерево, тканина, скло тощо).

Домогтися цілісності композиції та узгодженості всіх елементів.

Матеріали: папір формату А2, олівці різної твердості (від Н до 6В), гумка, паперотерка.

Розділ 3. Натюрморт (передача об'єму драперії);

Виконати рисунок **драпіровки, розташованої на площині або підвішеній на стіні**.

Визначити загальну композицію на аркуші, виділити основні маси тканини.

Побудувати великі площини складок, зберігаючи логіку їх падіння.

Виявити конструкцію драпіровки через основні напрямки ліній і світлотіньові відношення.

Опрацювати середні та дрібні складки, передаючи фактуру й характер тканини.

Домогтися цілісності зображення, гармонійного тонального вирішення та відчуття глибини простору.

Матеріали: папір формату А2, олівці різної твердості (від Н до 6В), гумка, паперотерка.

Розділ 4. Натюрморт м'якими матеріалами.

Скласти натюрморт із кількох предметів (наприклад: подушка, складений плед, м'яка іграшка), доповнених драпіровкою.

Побудувати загальні маси та визначити пропорції об'єктів у композиції.

Особливу увагу приділити **характеру м'якої фактури**:

передати пухкість, пластичність, податливість форми;

показати, як матеріал реагує на вагу та опору (наприклад, провисає чи зминається).

Виконати тональне вирішення: м'які градації світлотіні, плавні переходи, підкреслення контрастів для виразності форми.

Домогтися гармонійного поєднання предметів і цілісного образного рішення.

Матеріали: папір формату А2, олівці різної твердості (Н–6В), можливо соус або вугілля для глибоких тонів, гумка.